

Asperačná zásada a spravodlivé rozhodnutie

Anotácia:

Autorka v článku poukazuje na praktické dopady asperačnej zásady. Podľa jej názoru je dĺžka trestu a jeho primeranosť vážnym fenoménom, ktorý ovplyvňuje spravodlivosť rozhodnutia. Rovnako sa domnieva, že tieto kritéria sú významným prvkom posudzovania spravodlivosti dotknutou verejnosťou. V tomto kontexte sa snažila poukázať na vplyv asperačnej zásady na dĺžku trestu. Pre uľahčenie výkladu problému sa obmedzila na izolované príklady bez použitia variability ďalších možností ovplyvňujúcich zmenu trestnej sadzby. Jej zámerom bolo poukázať na nedomyslené prijatie matematického pravidla, ktoré vo všeobecnosti justičná verejnosť neprijala s pochopením.

Popis článku

Názov: Asperačná zásada a spravodlivé rozhodnutie

Titul: Justičná revue

Ročník: 2011

Číslo: 6-7

Strana: 939

Dátum právneho stavu [od]: 26. 7. 2011

Autori:

JUDr. Jitka Hasíková

JUDr. Jitka HASÍKOVÁ

advokátka, Bratislava

HASÍKOVÁ, J.: Asperačná zásada a spravodlivé rozhodnutie; Justičná revue, 63, 2011, 6-7, s. 939 – 946.

Úvod

Len vyspelý právny systém vie vytvoriť podmienky pre spravodlivý proces, ktorý je zavŕšený spravodlivým rozhodnutím. Určite to nie je jednoduchá a ľahká úloha. Potrestať každého páchatela na jednej strane a dokázať rozoznať účelové alebo krivé obvinenie, prípadne oslobodiť každého neprávom obvineného predstavuje, na druhej strane, ideál vyspelej právnej spoločnosti. Čím viac sa približuje právny systém k dokonalej podobe spravodlivosti, tým presnejšie sú vytvorené podmienky pre spravodlivý proces, ktorý je zavŕšený spravodlivým rozhodnutím.

Spravodlivé justičné rozhodnutie je nesporne vážne deklarovanou túžbou každej vyspelej civilizácie.

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Právo na spravodlivý proces zaručuje čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V tomto ustanovení sa, okrem iného, uvádza, že „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.“

Súčasťou práva na spravodlivý proces je zároveň právo na spravodlivé rozhodnutie. Samotný pojem „spravodlivé rozhodnutie“ nie je v zákone definovaný. Rešpektovaním jednotlivých ustanovení trestného práva dôjdeme k záveru, že by malo ísť o rozhodnutie najmä zákonné, objektívne, vecne správne, vydané v primeranom čase a oprávneným orgánom. Zároveň som presvedčená, že za spravodlivé rozhodnutie možno považovať len také rozhodnutie, ktoré je vo vzťahu k ukladanému trestu a osobe páchatela **primerané**. V našich právnych podmienkach by spravodlivé rozhodnutie malo určite

korešpondovať so základnými zásadami, stanovenými pre ukladanie sankcií a teda aj trestov.

Zásady ukladania trestov

Zásady ukladania trestov vyjadruje § 34 TZ. Z pohľadu dotknutej témy považujem za významnú najmä zásadu vyjadrenú v jeho ods. 4. Sú v ňom obsiahnuté významné okolnosti, na ktoré je súd povinný prihliadnuť pri určovaní druhu trestu a jeho výmery. Ide najmä o spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Uvedené kritéria boli zákonodarcom prijaté práve preto, aby sudca ako kompetentná osoba mohla individuálne pristupovať ku každému jednotlivému páchatelovi. Z praxe je známe, že naplnenie rovnakej skutkovej podstaty trestného činu dvoma rôznymi páchatelmi mnohokrát vytvára úplne iný obraz o závažnosti ich konania, ich pohnútkach, postojoch, osobných pomeroch, spôsobenej škode alebo iných následkoch vyvolaných trestnou činnosťou. Práve preto je potrebné poskytnúť súdu dostatok legislatívneho priestoru, v ktorom bude možné vyhodnotiť všetky uvedené okolnosti a následne vydať spravodlivé rozhodnutie. Spravodlivé rozhodnutie, ktoré bude nielen zákonné, objektívne, vecne správne, vydané v primeranom čase a oprávneným orgánom, ale aj primerané.

Súčasná prax poukazuje na to, že päťročná aplikácia asperačnej zásady zaznamenáva výrazný odklon od individualizácie trestu tak, ako to má na mysli práve ustanovenie § 34 ods. 4 TZ. Dôkazom tejto skutočnosti je zúžený interval trestných sadzieb, ku ktorým súd pri aplikácii ustanovenia § 41 ods. 2 TZ musí dôjsť. V niektorých konkrétnych prípadoch je napríklad pôvodná trestná sadzba v rozpätí od päť až desať rokov asperáciou zmenená na osem rokov štyri mesiace (100 mesiacov) až jedenásť rokov osem mesiacov (140 mesiacov). Pri uplatnení pravidla ukladania trestu v hornej polovine takto stanovenej trestnej sadzby zákonodarcu dáva sudcovi priestor na rozhodovanie o výmere v intervale od desať rokov do jedenásť rokov a osem mesiacov. Inak povedané, konajúci súd na vyhodnotenie všetkých rozhodných kritérií sprevádzajúcich spáchaný skutok a osobu páchatela má k dispozícii dvadsať mesiacov. Pokiaľ sú všetky relevantné okolnosti prípadu pre páchatela maximálne priaznivé, jeho výmera trestu bude len o dvadsať mesiacov nižšia ako u páchatela, ktorého rozhodné znaky uvedené v § 34 ods. 4 TZ budú negatívne. Som toho názoru, že v takto zúženom priestore nemožno zabezpečiť skutočnú diferenciáciu trestu a uplatniť individuálny princíp.

Predchádzajúca právna úprava

Právna úprava predchádzajúca Trestnému zákonu č. 300/2006 Z. z. už poznala asperačnú zásadu. Jej poslednú podobu priniesol zákon č. 171/2003 Z. z., ktorým sa zmenil a doplnil zákon č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. Teda asperačná zásada nie je nový pojem v trestnom zákone, ale v predchádzajúcej právnej úprave sa používala pri ukladaní úhrnných a súhrnných trestov odňatia slobody za dva, alebo viac úmyselných trestných činov spáchaných vo viacčinnom súbehu. Spočívala jednak vo zvýšení hornej hranice trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu, z nich najzávažnejšieho o jednu tretinu (obzvlášť nebezpečnému recidivistovi o jednu polovicu), a jednak v uložení trestu v hornej polovici takto zvýšenej trestnej sadzby (§ 35 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona).

Asperačná zásada po novele zákona č. 300/2005 Z. z.

Trestný zákon prijatý Národnou radou Slovenskej republiky dňa 20. mája 2005 pod číslom 300/2005 Z. z., nadobudol účinnosť 1. januára 2006.

Touto novelou Trestného zákona došlo okrem iného aj k zmene asperačnej zásady. Prijaté princípy uvedenej zásady neostali nič dlžné svojmu názvu. Latinský výraz „aspereum“ totiž v preklade znamená „prísny, krutý, neľútostný“, a takúto svoju podobu aj našla v ustanovení § 41 ods. 2 TZ.

Podľa uvedeného § 41 ods. 2 TZ platí, že „Ak súd ukladá úhrnný trest odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami, zvyšuje sa horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšieho trestného o jednu tretinu; súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody. Horná hranica zvýšenej trestnej sadzby nesmie prevyšovať dvadsaťpäť rokov a pri mladistvých trestnú sadzbu uvedenú v § 117 ods. 1 alebo 3. Popri treste odňatia slobody možno v rámci úhrnného trestu uložiť aj iný druh trestu, ak by jeho uloženie bolo odôvodnené niektorým zo súdených trestných činov.“

Vzhľadom k tomu, že podľa § 42 ods. 1 TZ sa aj súhrnný trest ukladá podľa zásad stanovených na uloženie úhrnného trestu, platí uvedená zásada aj pri ukladaní trestu za trestný čin, ktorý páchatel spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin.

Asperácii podlieha úhrnný trest aj súhrnný trest, v ktorom je aspoň jeden skutok kvalifikovaný ako zločin.

Dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom

Definícia dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, zahŕňa v sebe aj kombináciu prečin – zločin.

Prečin ako úmyselný trestný čin je definovaný v § 10 ods. 1 písm. b) TZ tak, že vymedzujúcim kritériom je dĺžka trestu odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou päť rokov.

Zločin je podľa § 11 TZ úmyselný trestný čin, za ktorý tento zákon v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou päť rokov. A podľa § 11 ods. 2 TZ o zločin ide aj vtedy, ak v prísnejšej skutkovej podstate prečinu spáchaného úmyselne je ustanovená horná hranica trestnej sadzby prevyšujúca päť rokov.

Takýchto skutkových podstát je v súčasnom trestnom zákone skutočne veľa.

Praktický príklad súbehu zločin a prečin

Praktickým príkladom súbehu skutkov, za ktorý súd uloží trest s použitím asperačnej zásady je napríklad zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi v súbehu s prečinom krádeže.

Trestný čin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi subsumuje napríklad aj držbu Cannabis, teda marihuany, pretože v zmysle zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov, je táto látka zaradená do I. skupiny omamných látok.

V prípade, že páchatel' má u seba v neoprávnenej držbe nedovolenú látku v množstve, ktoré zodpovedá viac ako desaťnásobku obvykle jednorazovej dávky (teda už jedenásť dávok), pácha zločin podľa § 172 ods. 1 písm. d) TZ, za ktorý mu súd musí uložiť trest odňatia slobody v rozpätí od štyroch do desiatich rokov.

Pri súbehu s akýmkoľvek prečinom (či už pôjde o drobnú krádež podľa § 212 ods. 1 alebo napríklad o prečin porušovania tajomstva prepravovaných správ podľa § 196 ods. 1 TZ, prípadne o zanedbanie povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 TZ) súd musí pri ukladaní trestu postupovať podľa § 41 ods. 2 TZ a zvýšiť hornú hranicu trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu. V uvedenom prípade najprísnejšie trestný je zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie, ktorý má stanovenú trestnú sadzbu štyri až desať rokov. Túto trestnú sadzbu musíme zvýšiť o jednu tretinu vypočítanú z rozdielu sadzby štyri – desať, čo predstavuje šesť rokov alebo sedemdesiatdva mesiacov. Jedna tretina je dvadsaťštyri mesiacov alebo dva roky. Uvedeným výpočtom získame trestnú sadzbu štyri až dvanásť rokov.

Podľa § 41 ods. 2 TZ ďalej platí, že súd uloží páchatel'ovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody. V konkrétnom uvedenom prípade predstavuje trestná sadzba pre trest odňatia slobody minimálne od osem rokov. Inak povedané, v uvedenom prípade súd páchatel'ovi, ktorý mal pri sebe jedenásť dávok marihuany a ukradol v obchode jogurt (potom, čo bol za obdobný čin v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch postihnutý), v dôsledku aplikácie asperačnej zásady musí uložiť minimálny trest osem rokov nepodmienečne.

Otázka spravodlivého rozhodnutia, pri zachovaní všetkých procesných podmienok a maximálnej profesionalite konajúceho sudcu, v takýchto prípadoch vyvoláva vždy ostrú diskusiu.

Praktický príklad súbehu zločinu so zločinom

Iným praktickým príkladom súbehu skutkov, za ktorý súd uloží trest s použitím asperačnej zásady, je napríklad zločin zabitia podľa § 147 ods. 1)TZ a zločin pozbavenie osobnej slobody podľa § 182 ods. 1) TZ.

Pozrime sa na jednotlivé trestné sadzby uvedených skutkových podstát.

Podľa § 147 ods. 1 TZ je trestná sadzba za zabitie stanovená v rozpätí od sedem do desať rokov.

Podľa druhej skutkovej podstaty za zločin pozbavenie osobnej slobody zákonodarca stanovuje trest odňatia slobody na štyri roky až desať rokov.

Z definície zabitia je zrejmé, že páchatel' chce spôsobiť inému ťažké poškodenie zdravia, ale z nedbanlivosti ho usmrťí.

Z vymedzenia skutkovej podstaty uvedenej v § 182 ods. 1 TZ vyplýva, že páchatel musí iného neoprávnene pozbaviť osobnej slobody.

Súd aj v tomto prípade musí pri ukladaní trestu postupovať podľa § 41 ods. 2 TZ a zvýšiť hornú hranicu trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu, z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu. V uvedenom prípade najprísnejšie trestný je zločin zabitie, ktorý má stanovenú trestnú sadzbu v rozpätí od sedem do desať rokov. Túto trestnú sadzbu musíme zvýšiť o jednu tretinu, vypočítanú z rozdielu sadzby sedem – desať, čo predstavuje tri roky alebo tridsaťšesť mesiacov. Jedna tretina predstavuje dvanásť mesiacov, teda jeden celý rok. Uvedeným výpočtom získame trestnú sadzbu sedem až jedenásť rokov.

Opäť podľa § 41 ods. 2 TZ platí, že súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody. V konkrétnom uvedenom prípade predstavuje novostanovená trestná sadzba sedem rokov až jedenásť rokov.

Inak povedané, v uvedenom prípade súd páchatelovi, ktorý niekoho zabil a inú osobu pozbavil osobnej slobody, uloží trest v rozpätí trestnej sadzby s nižšou hornou hranicou než v predchádzajúcom prípade, pretože pre súbeh zločinu prečin a zločin zločin, platí asperačná zásada s rovnakým matematickým princípom.

Praktický príklad súbehu zločinu so zločinom s rovnakými trestnými sadzbami

Ak si porovnáme súbeh dvoch zločinov, ktoré majú rovnakú trestnú sadzbu, napríklad štyri až desať rokov, rovnakými aplikačnými pravidlami, získame trestnú sadzbu uvedenú v prvom prípade.

Len pre názornosť uvediem zločin vymedzený v § 179 ods. 1 TZ ako zločin obchodovania s ľuďmi.

Jeho skutková podstata znie: „Kto s použitím podvodného konania, ľsti, obmedzovania osobnej slobody, násilia, hrozby násilia, hrozby inej ťažkej ujmy alebo iných foriem donucovania, prijatia alebo poskytnutia peňažného plnenia či iných výhod na dosiahnutie súhlasu osoby, na ktorú je iná osoba odkázaná, alebo zneužitia svojho postavenia alebo zneužitia bezbrannosti alebo inak zraniteľného postavenia zláka, prepraví, prechováva, odovzdá alebo prevezme iného, hoci aj s jeho súhlasom, na účel jeho prostitúcie alebo inej formy sexuálneho vykorisťovania vrátane pornografie, nútenej práce či nútenej služby, otroctva alebo praktík podobných otroctvu, nevoľníctva, odoberania orgánov, tkanív či bunky alebo iných foriem vykorisťovania, potrestá sa odňatím slobody na štyri roky až desať rokov.“

Pokiaľ druhým zločinom bude napríklad zločin definovaný v § 185 TZ ako branie rukojemníka, je trestná sadzba štyri roky až desať rokov.

Skutková podstata brania rukojemníka je naplnená, ak sa páchatel zmocní rukojemníka a hrozí, že ho usmrtí alebo že mu spôsobí ujmu na zdraví alebo inú ujmu s cieľom donútiť iného, aby niečo konal, opomenul alebo strpel.

V obidvoch uvedených prípadoch ide o veľmi vážne skutky, ktoré citeľne zasahujú do osobnej integrity iného človeka a sú spôsobilé vyvolať u obetí trestných činov vážne poruchy zdravia .

Keďže obidve skutkové podstaty majú rovnakú trestnú sadzbu, a to štyri až desať rokov, musíme práve túto trestnú sadzbu zvýšiť o jednu tretinu vypočítanú z rozdielu sadzby štyri – desať, čo predstavuje šesť rokov alebo sedemdesiatdva mesiacov. Jedna tretina je dvadsaťštyri mesiacov, teda rovné dva roky. Uvedeným výpočtom získame rovnakú trestnú sadzbu štyri až dvanásť rokov ako v prvom uvedenom prípade, v ktorom súd odsudzuje páchatela za jedenásť dávok marihuany a jednu krádež.

Porovnanie troch uvedených príkladov z pohľadu spravodlivého rozhodnutia

Pri porovnaní týchto troch príkladov paradoxne prichádzame na to, že novostanovená trestná sadzba najprísnejšie vyznieva pre páchatela najmenej závažných skutkov.

Uvedené matematické pravidlo totiž vychádza z toho, že čím širšie je rozpätie trestnej sadzby, tým musí dôjsť k väčšiemu navýšeniu jej hornej hranice a v konečnom dôsledku k prísnejšej trestnej sadzbe.

Je paradoxné, že široké rozpätie trestných sadzieb je stanovené najmä pre tie skutkové podstaty trestných činov, v ktorých sa, v rámci variability ich páchania, má uplatniť individualizácia páchatela. Inak povedané, široké rozpätie týchto trestných sadzieb má slúžiť práve na slobodné a zákonné vymieranie trestu, v ktorom sa premietnu všetky významné atribúty ovplyvňujúce výber druhu trestu a jeho výmery v zmysle § 34 ods. 4 TZ.

V dôsledku uvedenej matematickej aplikácie sa v niektorých prípadoch trestná sadzba zúži na rozpätie niekoľkých mesiacov, čo úplne zlikviduje právo a zároveň povinnosť sudcu postupovať podľa § 34 ods. 4 TZ, na základe ktorého má pri ukladaní

trestu zobrať do úvahy najmä spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a, samozrejme, osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Pre blízkych obvinených a často aj pre prvopáchatelov, ktorí vykonávajú niekoľkoročné tresty práve v dôsledku súbehu prečinu a zločinu, sú tieto porovnania nepochopiteľné a určite neprispievajú k vytváraniu obrazu spravodlivosti a zákonnosti.

Ministerka spravodlivosti v rozhovore pre Nový čas, dňa 28. 7. 2010, v článku uverejnenom pod názvom „Ministerka Lucia Žitňanská: Náš úrad upratujú zločinci!“, na konštatovanie redaktora „Slovenské väznice sa naplňajú...“, odpovedala: „Máme problém, väznice sú preplnené, nie je dostatočná kapacita pre odsúdených.“

K tomu azda treba len uviesť, že pri prijatí princípu, vďaka ktorému možno páchatela akéhokoľvek prečinu posunúť do takýchto drakonických trestných sadzieb, sa nedalo ani nič iné očakávať. Pokiaľ asperačnú zásadu nevyrieši ani najbližšie pripravovaná novela trestného zákona, väznice určite stačiť nebudú.

Asperácia, poľahčujúce a priťažujúce okolnosti

Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery musí súd prihliadnuť na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností.

Tie sú taxatívne vymedzené v §§ 36 a 37 TZ.

Ak prevažuje pomer poľahčujúcich okolností, znižuje sa horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu. Pri aplikácii ustanovenia § 38 ods. 3 TZ a zároveň uplatnení § 41 ods. 2 TZ platí, že súd najskôr musí trestnú sadzbu znížiť a až následne asperovať.

Uvedené pravidlo je vyslovené v nepublikovanom judikáte Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý je evidovaný pod spisovou značkou Tpj 37/2009-9. Vzťahuje sa nielen na ustanovenie § 38 ods. 3 TZ, ale aj na ods. 4, 5, 6 TZ, § 39 ods. 4 TZ, a to tak ako bolo uvedené na § 41 ods. 2 TZ. V zmysle uvedeného judikátu platí, že „Konkrétne rozpätie trestnej sadzby sa určí tak, že najprv sa urobí úprava trestnej sadzby podľa príslušných ustanovení § 38 TZ (poľahčujúce a priťažujúce okolnosti). Následne sa vykoná úprava takto stanovenej trestnej sadzby podľa režimu § 41 ods. 2 TZ (asperačná zásada) a napokon sa určí konkrétne rozpätie trestnej sadzby podľa § 39 ods. 4 TZ (mimoriadne zníženie trestu z dôvodu aplikácie inštitútu dohody o vine a treste).“

Ak prevažuje pomer priťažujúcich okolností, zvyšuje sa dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu. Toto ustanovenie sa nepoužije, ak sa súčasne ukladá zvýšený úhrnný trest alebo súhrnný trest podľa § 41 ods. 2, teda ak sa pri ukladaní trestu aplikuje asperácia.

Trest má postihovať iba páchatela, a to tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Prijatá zásada zostrenia priniesla mnohým páchatelom aj menej závažných deliktov skutočne drakonické tresty. Ich neprimeraná dĺžka fatálnym spôsobom zasiahla do ich života. Dlhý čas strávený vo výkone trestu nutne musí poznačiť ich vzájomné rodinné vzťahy. Niekoľkoročný výkon trestu odňatia slobody vždy bude mať vplyv na rodinu páchatela. Som toho názoru, že aj z uvedeného pohľadu je asperačná zásada v rozpore so zásadou pre ukladanie trestov, vyjadrenou v § 34 ods. 3 TZ. Podľa tejto zásady má trest postihovať iba páchatela, a to tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby. Pokiaľ si pozorne prezrieme tridsať rôznych trestných sadzieb, ktoré môžu podliehať asperácii, zistíme, že najnižšia možná trestná sadzba je od štyroch rokov a dvoch mesiacov. Ide o zmenenú trestnú sadzbu od šesť mesiacov do šesť rokov, ktorá ako jediná sa vyskytuje pri skutkovej podstate zločinu podľa § 422 ods. 1 TZ. Ide o zločin Ohrozovanie morálneho stavu jednotky. Jej skutková podstata znie: „Kto popudzuje vojakov proti vojenskej službe alebo proti nadriadenému, alebo kto inak sústavne rozvracia disciplínu, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až šesť rokov.“

V súvislosti s týmto skutkom by sme mohli uviesť, že teoreticky je to síce možné, ale v praxi sa to takmer nevyskytuje.

Všetky ostatné základné trestné sadzby sú vyššie, a teda aj asperáciou zmenená trestná sadzba predstavuje vyšší trest. Na základe uvedeného môžeme bezpečne konštatovať, že každému páchatelovi, postihnutému asperačnou zásadou, musí byť uložený nepodmienečný trest odňatia slobody minimálne na štyri roky a dva mesiace. Samozrejme, že tak ako som v úvode uviedla, neberiem do úvahy iné kritéria ovplyvňujúce výmeru trestu, akými sú pomer priťažujúcich a poľahčujúcich okolností, mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 TZ a podobne.

Záver

Súčasná justičná verejnosť otvorene priznáva, že prijatie asperačnej zásady neprinieslo očakávaný výsledok. Je považovaná za zbytočne komplikovanú a nadbytočnú. Zastávam názor, že súčasná platná právna úprava v osobitnej časti Trestného zákona obsahuje spodné hranice skutkových podstat trestných činov dostatočne vysoké na to, aby sa ich prostredníctvom zabezpečilo primerané potrestanie páchatelia, a to aj pri opakovanej trestnej činnosti. Pre tento názor svedčí aj znenie § 38 Trestného zákona, ktoré justičnej praxi vytvára dostatočný priestor pre vynášanie zákonných, ale najmä spravodlivých rozsudkov.

Dĺžka uloženého trestu je nesporne vážnym fenoménom ovplyvňujúcim spravodlivosť rozhodnutia. Dnes, po piatich rokoch aplikácie predmetnej zásady, nenachádzam jej žiadne praktické prínosy. Vnímam ju len ako prostriedok pre nedôvodnú tvrdosť a neprimeranosť. Keďže konajúci sudca sa nemôže rozhodnúť, či ju bude alebo nebude aplikovať, musí mnohokrát vyniesť rozsudok, s ktorého dĺžkou sa on sám nevie stotožniť. Preto sa domnievam, že zrušenie asperačnej zásady by určite zabezpečilo objektívnejšie rozhodovanie o treste.

Použitá literatúra:

- | Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení dodatkových protokolov
- | Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava SR v znení neskorších predpisov
- | Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
- | Trestný zákon, Všeobecná časť, Komentár, I. časť, od autorov Burda – Čentěš – Kolesár – Záhora a kolektív